

Експозе за конференция „Шумът на парите“

По-значително редуциране на цената на кредита за домакинствата ще бъде възможно през 2014 година

Автор: Кристофор Павлов, Главен икономист на УниКредит Булбанк

16 Май 2012 год.

За въпроси и обратна връзка:

Kristofor.Pavlov@UniCreditGroup.bg

На ниво осреднени данни за цялата система, лихвите по депозитите през март 2012 година са все още над нивата наблюдавани преди началото на кризата. Ако трябва да сме точни, в момента сме на нивото на лихвите от декември 2008 година, тоест 3.60% годишно на сто единици привлечени депозити от фирми и домакинства. Картината, обаче е нехомогенна на ниво отделни банки, като има ограничен брой големи, системно важни банки, които вече имат лихви много близки до тези от преди началото на кризата, и значителен брой средни и малки банки, които все още плащат твърде завишени лихви, за да привличат депозити на резиденти. Тези резултати най-вече са функция на това докъде са стигнали банките в усилията си да редуцират зависимостта си от външно финансиране. Тези, които вече са намалили зависимостта си от външно финансиране до устойчиви нива и имат съотношение кредити-към-депозити близо до 100% са и банките, които плащат най-ниските лихви по депозитите привлечени от резиденти. В същото време, тези на които все още предстои дълъг път, за да редуцират зависимостта си от външно финансиране и съответно имат съотношение кредити-към-депозити надхвърлящо 100% са тъкмо банките, които плащат завишени лихви, за да привличат необходимите им обеми от депозити на резиденти.

В момента, Европа се опитва да рекапитализира банките си и тъй като е много трудно да се излезе на частните пазари на дялове от компании и да се набере допълнителен капитал, някои банки ще трябва, независимо дали искат или не, да редуцират експозициите си към развиващите се пазари, включително и България, като част от мерките за подобряване на капиталовата си позиция. За нас това означава, че условията, при които българските банки и компании получават външно финансиране ще останат трудни. В отговор, местните банки, които не са завършили процеса на редуциране на външната си задлъжнялост ще продължат да използват значителна част от ликвидността, която получават от привличането на допълнителни депозити на резиденти или от свиване на кредитните си портфейли, за да оздравяват външната си позиция. Това обаче ще тежи на темповете, с които намаляват лихвите по депозитите от резиденти и съответно ще тежи и на темповете, с които намаляват и лихвите по кредитите.

Според мен през следващите година и половина – две темповете, с които намаляват лихвите както по депозитите така и по кредитите, ще останат много ниски. На това в значителна степен ще влияе продължаващата криза на правителствените дългове в евро зоната и особено в Гърция, която още не е завършила и очевидно няма как да приключи за една нощ. В момента завишената несигурност, продължава да бъде факторът, който представлява най-голямата спирачка за възстановяването на българската икономика. По-конкретно, смятам, че от тук до края на тази година както и през следващата година лихвите, както по депозитите, така и по кредитите ще намаляват с около десетина базисни точки на година.

Към края на следващата година и в началото на 2014 година, обаче ще се създадат условия за по-бързо намаляване на лихвите, както по депозитите, така и по кредитите. Към този момент, според мен, ще са се случили три важни нища. Първо, процесът на редуциране на външната

задлъжнялост ще е завършил, при това не само за ограничен брой системно важни банки, а за повечето средни и малки банки в България. Това ще направи лихвите в България зависими в по-малка степен от ставащото вън от нея и следователно от кризата с правителствените дългове на страните от евро зоната. Второ, ще приключва процесът на абсорбиране на загубите резултат от бума в кредита от периода 2005 – 2009 година, като вече ще е настъпил или ще бъде много близо краят на негативната тенденция на нарастване на лошите кредити. Това ще позволи на банките да редуцират провизиите за преоценка на активи до около 700 - 800 милиона лева годишно, спрямо тези от над 1 млрд лева от последните три години. Трето, ще се очертава краят на гръцката сага, независимо от това дали е положителен, отрицателен или най-вероятно нещо по средата. Така Гърция ще престане, или поне в много по-малка степен ще влияе на оценките за перспективата, пред която са изправени страните от региона на Балканите и особено в България, където гръцките банки имат значително присъствие. Когато притесненията свързани с Гърция започнат да отшумяват, България ще може в по-голяма степен да се възползва от много доброто положение, в което се намират публичните и финанси и макроикономическите и показатели като цяло. Брутният външен дълг на българската икономика, който с все още завишените си нива продължава да бъде една от основните спирачки на процеса на възстановяване в момента, се очаква да достигне по-благоприятни стойности в края на следващата година. По конкретно, от 108% спрямо БВП в началото на кризата, брутният външен дълг в момента е 89% като ние прогнозираме да намалее до стойности близо до 80% в края на 2013 година. В момента, ние емитираме публичен дълг на лихвени нива, които са само малко по-добри от тези, при които емитира дълг Испания или Италия. Смятам, че макар и много постепенно в следващите няколко години това ще се промени, а с това ще се промени и цената, на която българските компании от реалната икономика получават дългово финансиране от външни източници.

Всички тези процеси в комбинация ще създадат необходимите предпоставки за постепенно редуциране на оценките за риск и намаляване на усещането за несигурност на икономическите агенти и в крайна сметка за ускоряване на процеса на възстановяване на доходите и заетостта. Разбира се, необходимо предварително условие за материализирането на този сценарий ще бъде недопускането на някакви значими грешки в провежданата стопанска политика, както и най-малкото запазване на темповете, с които се подобряват рамковите условия за правене на бизнес през следващите две години. Ако всичко това е налице смятам, че през 2014 цената на кредита за домакинствата и малките компании ще достигне стойност от около 9.60% средногодишно, при стойност от 10.55% отчетена за 2011 година и стойности от съответно 10.34% и 10.10% за тази и следващата години. Спадът в цената на корпоративните кредити ще бъде значително по-малък, тъй като лихвите по корпоративните кредити вече са на достатъчно ниски нива, като се има предвид риска в този сегмент. По-конкретно, смятам, че при средна лихва по корпоративните кредити от 7.64% отчетена за първото тримесечие на тази година, цената на корпоративния кредит едва ли ще слезе под 7.40% средногодишно за 2014 година.

ДИСКЛЕЙМЪР

Настоящият документ е изготвен на базата на обществено достъпна информация от източници, които се считат за надеждни, но за пълнотата или точността на тази информация не носим отговорност. Всички оценки и мнения, включени в този документ представляват независима преценка на анализатора към момента на неговото публикуване. Ние си запазваме правото да променим изразеното в документа мнение по всяко време, без предварително уведомление, както и да не актуализираме тази информация или да я оттеглим, без предварително уведомление.

Този документ е изготвен само с информационна цел, не е предназначен и (i) не съставлява, както и не е част от предложение или покана за продажба, отправяне на предложение за закупуване или записване на финансови инструменти (ii) не представлява съвет за отправяне на предложение за закупуване или записване на финансови инструменти, или какъвто и да е съвет за взимане на инвестиционно решение.

Съдържащата се в този документ информация се отнася за момента, към който е предоставена, и не може да замести получаването на индивидуален инвестиционен съвет. Инвеститорите трябва да вземат свое собствено решение относно това дали инвестициите, които се реферират в документа са подходящи, с оглед на съответните рискове, своята инвестиционна стратегия и своя правен, данъчен и финансов статус.

Тъй като настоящият документ не представлява пряка или косвена инвестиционна препоръка или инвестиционен съвет, нито целият документ, нито част от него може да се счита за основа или мотив или обосновка за сключване на договор или поемане на какъвто и да е ангажимент.

УниКредит Булбанк и/или неговите директори, мениджъри и служители не носят каквато и да е отговорност към получателите на този документ и/или към трети лица за каквито и да е загуби, произхождащи от ползването на настоящия документ или неговото съдържание.

Този документ не е предназначен за частни инвеститори, и информацията, съдържаща се в него, не може да бъде разкривана, разпространявана, възпроизвеждана или публикувана по каквато и да е причина без предварителното съгласие на УниКредит Булбанк.